

Emma Gardien, 033-35 70 29

Datum
2017-05-09Diarienummer
Dnr 2017/KN0088 869

Kulturnämnden

Förslag på placering samt införande av öppen vägg för konstnärliga uttryck 2017

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås godkänna arbetsgruppens förslag på placeringen av den öppna väggen till Magasingatan 1, fastighet Verkmästaren 3, Borås. Vidare att stödja Tekniska förvaltningens förslag om att forma området till en pocketpark som stärker platsens karaktär som mötesplats. Kulturnämnden föreslås också godkänna kostnaderna för anläggningen av den temporära öppna väggen för 2017 och att dessa delas lika mellan Fritids- och folkhälsoförvaltningen och Kulturförvaltningen.

Kulturförvaltningens yttrande i sammanfattning

Kulturförvaltningen föreslår att den öppna väggen placeras på den öde tomten mellan Norrby och Borås stadskärna vid den befintliga mur som finns där. På förslag av Tekniska förvaltningen formas den omgivande grönytan till en så kallad pocketpark – en urban parkmiljö där de konstnärliga uttrycken på väggen kombineras med naturinslag i form av det befintliga björkbeståndet på platsen.

Införandet av väggen föreslås i två steg. Det första året installeras en del av väggen och parkområdet anläggs av Tekniska förvaltningen. Platsen och den öppna väggen invigs i anslutning till No Limit Festival, september 2017.

Inför 2018 föreslås att ärendet tas upp igen och att en mer utvecklad installation utförs över hela murens yta. Med detta tvådelade förfarande får lokala utövare och medborgare en möjlighet att påverka utformningen av platsen i dialog med Tekniska förvaltningen, Kulturförvaltningen och Fritids- och folkhälsoförvaltningen under året 2017.

Kulturförvaltningens yttrande i sin helhet

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2017 givit Kulturnämnden tillsammans med Fritids- och folkhälsonämnden och lokala utövare i uppdrag att: *finna formerna för och införa en öppen vägg, det vill säga en för alla öppen möjlighet att uttrycka sig konstnärligt offentligt.*

I Sverige har former av öppna väggar för offentliga konstnärliga uttryck och yttrandefrihet funnits på olika håll i landet sedan 70-talet, men försvann i stort sett i samband med 90-talets politiska nolltolerans mot uttrycksformen graffiti. Idag inrättas de öppna väggarna återigen på flera håll i landet, inte minst i spåren av ett ökat intresse för Street Art. Ofta kopplas också de öppna väggarna till arrangemang samt blir mötesplatser och attraktioner för både utövare och publik.

Kulturförvaltningens förslag på placering och utformande av den öppna väggen har tagits fram i en arbetsgrupp med representanter från Tekniska förvaltningen, Lokalförsörjningsförvaltningen, Kulturförvaltningen (Kulturkontoret, Kulturskolan och Konstmuseet), Centrum för kunskap och säkerhet, samt representanter för lokala utövare av graffiti och Street Art. Kommentarer och vägledning har även inhämtats från Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Förslaget har baserats på kunskaper och erfarenheter från Borås sammanhang, men även från andra städer med öppna väggar – Malmö, Göteborg och Uddevalla – samt med konsultation från den ideella föreningen GraffitiFrämjandet.

Vision

Den öppna väggen är en yta för alla boråsare och stadens besökare att uttrycka sig konstnärligt offentligt. Den öppna väggen kombineras med en pocketpark där det urbana blandas med naturinslag. Väggen och den omgivande parken är en mötesplats för de urbana konstformerna. I kombination erbjuder det den urbana konsten en lättillgänglig, interaktiv och medskapande offentlig yta.

Den urbana parken blir en plats där olika generationer och olika konstnärliga uttryck kan mötas. Platsen är lättillgänglig, centralt belägen och trygg att vistas i.

Den öppna väggen är attraktiv som besöksmål både för flanörer och inresta konstintresserade, men är framför allt en yta för lokala utövare inom de urbana konstgenrerna. Väggen är en yta för nuvarande och blivande utövare att utveckla sitt intresse och sina konstnärliga färdigheter på, samt ger en kontaktyta mellan publik och utövare.

Förslag på plats

Med bakgrund av tidigare erfarenheter och kunskaper sökte arbetsgruppen efter en plats som uppfyller krav på säkerhet, synlighet, brukbarhet samt med förutsättningar att bli en mötesplats i samspel med omgivande strukturer och sammanhang.

Fastigheten Verkmästaren 3 uppfyller flera av dessa krav, och kan med relativt små insatser uppfylla samtliga.

Tekniska förvaltningen föreslog platsen, då den också är lämplig att omforma till en pocketpark som knyter samman Norrby med innerstaden. Pocketparken och väggens placering förstärker det urbana stråk som redan löper mellan Västerlånggatan och Norrbytorget via Magasinsgatan.

Den befintliga muren på tomten har olika höjder och vinklar som gör att den ger såväl nybörjare som proffs lämpliga ytor och utrymme att uttrycka sig på.

Området är detaljplanelagt, men då stråket eventuellt berörs av Götalandsbanan kan fastigheten inte bebyggas för närvarande, och är därför tillgänglig en obestämd tid framöver. Installationen får därför i första hand betraktas som temporär - men det kan handla om flertalet år framöver.

Placeringen vid Norrby innebär att väggen ligger vid ett stråk med många förbipasserande, vilket är positivt både ur säkerhets- och synlighetssynpunkt. Dessutom är platsen synlig för tågtrafiken, vilket skapar publicitet och igenkänning. Placeringen är relativt avskärmad från känsliga miljöer och andra fasader.

Förslag på utförande

Den befintliga muren är inte lämplig att använda som öppen vägg i befintligt skick, varken ur ett användarperspektiv eller av antikvariska skäl. Den är heller inte lämplig att belägga med cement, men kan eventuellt putsas på ett vis som gör den lätt att återställa vid senare behov. Den bästa lösningen ur både ett brukar- och antikvariskt perspektiv tycks vara att montera en yta framför den befintliga muren.

För året 2017 kan detta lösas med att antingen ställa så kallade T- eller L-stöd i parken (vilket är mycket dyrt), eller att inleda med att montera en enklare lösning med skivor i lämpligt material på den större delen av muren.

Till den inledande installationen föreslås därför att en yta monteras in på den befintliga muren. Detta till en sträcka av minst 12 meter. Förslagsvis 25 x 3,7 meter - vilket innebär hälften av den största sammanhållna väggytans längd. En riktlinje för en användarvänlig öppen vägg är 40 x 2,5 meter. Detta för att ge tillräckligt med utrymme för både enskilda och kollaborativa verk. (Ett kollaborativt verk kan sträcka sig över 30 meter). 2,5 meter är en minimihöjd med riktlinje från GraffitiFrämjandet.

Parallellt med installationen av den öppna väggen arbetar Tekniska förvaltningen fram ett förslag för att anlägga en pocketpark framför den öppna väggen. En pocketpark (även kallad fickpark) är en park i litet format som med fördel placeras i mellanrum eller i luckor som uppstår i stadens struktur. Ett av pocketparkens syfte är genom att kraftigt öka platsens grönska förstärka och binda samman gröna stråk mellan större parker och grönområden. De kan också anläggas kring till exempel ett konstprojekt eller monument och syftar till att förhöja ett områdes karaktär och närboendes tillgänglighet till natur.

Av säkerhets- och användningsskäl behöver platsen belysning. Detta går att dra från befintlig belysning i närheten och bör anläggas ovan jord, ej nedgrävd, på grund av att marken är kontaminerad (förgiftad) vilket gör den olämplig att gräva i. Föreslagen lösning är billigare, men blir i gengäld synlig ovan mark.

Sophanteringens utformning behöver arbetas fram i dialog med brukare och besökare av den öppna väggen. Det finns lösningar med låsta sopkärl och punkteringspiggar som sprayburkarnas funktion kan destrueras med, för att förhindra att obehöriga använder färgrester felaktigt.

År 1:

En del av väggen prepareras till bruksskick
 Pocketparken, inklusive sophantering, anläggs av Tekniska förvaltningen
 Belysning dras ovan mark från närliggande central
 Budgetering och ett förslag för utveckling av platsen arbetas fram inför 2018

År 2:

Preparering av hela väggytan till bruksskick
 En trappa installeras i hörnet av fickparken för att uppfylla trygghetskrav

Sammanhang och skötsel

Tekniska förvaltningen står för skötsel av parkområdet. Fritids- och folkhälsoförvaltningen och Kulturförvaltningen svarar för kontakt med utövare, brukare av parken och andra intressenter.

Fritids- och folkhälsonämnden ansvarar enligt tidigare beslut för att komplettera införandet av den öppna väggen med brottsförebyggande åtgärder eller övergripande styrdokument.

Under våren 2017 fortsätter arbetsgruppen att utveckla strukturerna för dialog och engagemang kring den föreslagna platsen, samt vidareutveckla formerna för administration och skötsel av väggen.

Under våren 2017 kontaktar kommunen verksamheterna omkring parkområdet för att informera om de kommande planerna samt förbereda kontakter med boende i området. Om intresse finns skapas delaktighet i platsen genom samarbeten och program.